

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un semestru . . . 12 Cor.
Pe o lună . . . 2 Cor.

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA
Deák Ferencz utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mănumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se reu-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Încă un avocat al Împăratului.

Supt acest titlu nepotrivit d. Iorga com-
bate în coloanele »Neamului românesc«
broșura »Politica românilor din Ungaria«
apărută la București supt șifra B. A. Dl
Iorga se leagă de argumentarea istorică a
broșurei și ajunge la concluzia că nici Hab-
sburgii, nici Papa, nici Europa n'au făcut
din români ceea ce sânt astăzi, ci atât din-
colo cât și dincoaci de munți numai munca
liberă, pe bază strict națională a fost rod-
nică, și numai muncii în acest senz vom
datori România de mâine, »care nu stă în
buzunarele nici unui împărat de pe lume«.

Munca națională este fără îndoială fac-
torul principal în viața unui popor. Vorba
este însă a asigura puțința acestei munci
rodnice, ceea ce nu atârnă numai dela popor
însuși. Politica tradițională a românilor din
Ungaria nu este rezultatul unor argumen-
tări teoretice sau a unui raționament abs-
tract, ci ea ni-se prezintă ca o sumă de
experiențe a mai multor generații de oameni,
experiențe din viața reală de toate zilele.
Din aceste bogate experiențe ni-s'a format
convingerea generală și bine stabilită a po-
porului, că o muncă națională numai supt
scutul împăratului este cu puțință. Dar —
zice d. Iorga — nu împăratul din cauze
dinastice v'a dat la 1867 legați ungușilor?
O dovadă mai mult, răspundem noi, că dela
împărat atârnă soarta noastră. Dacă împă-

ratul a avut puterea să ne dea legați, are
și puterea să ne deslege, și poporul nu se
îndoiește că va sosi timpul, când interesele
dinastice vor permite această deslegare.

Politica tradițională a românilor este o
politică practică și construită de mase po-
pulare și nu de savanți. Dacă savanții caută
acum, unii a întări, alții a slăbi prin argu-
mentări istorice și politice această politică
tradițională, poporul ascultă atât pe unii cât
și pe ceilalți, dar tot învățăturile vieții
practice rămân călăuză sa principală și el nu pără-
sește calea bătută.

Sau vedem în unirea bisericii noastre cu
Papa, săvârșită supt protecția împăratului, o
idee mare politică, sau credem ca d. Iorga
că numai »blidul cu linte« a împins pe
»Vlădica din Bălgrad« la această faptă, efec-
tele ei în raport cu munca noastră națio-
nală nu suferă vr'o schimbare. Noi am ex-
periat prin practica vieții că, de abia dela
acea dată și numai prin grația împărătească
am putut începe munca națională. Nimeni
din câți ne încunjurau pe noi și dețineau
puteri — nici frații noștri de peste Carpați
— n'au dovedit atunci și nici de atunci în-
coaci atâta bunăvoință și considerație efec-
tivă pentru munca noastră națională, ca di-
nastia habsburgică.

Metropolia dela Sibiu, care nu este ca-
tolică ci ortodoxă, poate fi considerată, pre-
cum o consideră d. Iorga, ca »prețul sân-
gelui pentru 40 mii de vieți românești«.
Dar în tot cazul era la discrețiunea împă-
ratului a plăti sau a nu plăti acest preț. O
dinastie, care s'ar fi conformat vederilor a-

ristocratice feudale și catolice și n'ar fi a-
vut considerație pentru români, nu-l plătea.

Viața, activitatea și politica lui Ștefan cel
Mare și al lui Mihai Viteazul — ori cum
vor fi prezentate de istoricii noștri — nu
pot să învîrtească în mod hotărîtor poli-
tica noastră națională și să-i dea altă di-
recție. Figurile acestor mari domnitori ro-
mâni nu sânt strâns legate de viața noastră
de aici și înțiruirea lor asupra noastră pot
să producă alte efecte, politice însă nu.

Silintele de a pune în vederea poporului
și interesele generale ale statelor europene,
cari interese există de fapt, și ai demonstra
că o politică națională ce ține samă de
aceste interese și se conformează lor, mai
ușor și mai curând își va realiza scopul de-
cât o politică care se lovește în toate păr-
țile cu capul de părete, sânt silințe ce nu
pot fi desaprobat. Politica este o artă prac-
tică, se întemeiază pe realitate și lucrează
cu factori reali. Idealismul împinge înainte,
te avântă, te ajută să învingi greutăți, dar
nu poate să croiască nici drumuri nouă, și
nici să producă succese reale.

Consistorul mitropolitan. Pe mâine,
Marți, este convocat în Sibiu consistorul
mitropolitan, în chestia catehizării.

**O rugăminte către guvernul Româ-
niei.** Tot mai puține se fac zierele cari
ne sosesc din România. Din numeroasele
publicații cotidiene ce apar în București și
celelalte orașe, nu ne mai sosește decât »Vo-

Viața literară.

— De Ilarie Chendi. —

Iarăș decadenții noștri. — Pe cine pre-
țuiesc ei. — Pe cine prețuim noi? — Un
decadent simpatic. — Cel mărunț. —

Ce să te faci? Nu poți scri istorie literară și
nici reflexiuni asupra mișcării contemporane, fără
să te împedeci de ei. N'ar strica să-i privești
odată, pe toți la un loc, supt specie »eterni« și
adunându-i într'un mănunchiu, să așezi care le-a
fost rolul, atât în partea serioasă, cât și în cea,
umoristică a activității lor. De mulți, sânt mulți,
— un regiment întreg, răspândit pe la toate re-
vistele și mai ales pe la cele obscure. Li întâl-
nești prin »Literatorul«, »Revista poporului«,
»Portofoliul român«, »Analele literare«, »Peșul«,
»Românul literar«, »Hermes« și în alte reviste
de caracter cu totul efemer. O viață scurtă, zbu-
ciunată și plină de incoerențe; o muncă mă-
runță, îmbrăcată în forme goale de senz și în
mare parte imitate. Cu puținii cetitori în viață și
cu mult mai puținii în urmă, — căci cine mai
răsfoiește astăzi prin organele lor uitate?

Ceea ce i lega pe scriitorii acestei familii deca-
dente erau credințe foarte curioase. Așa, de pildă,
toți sânt fanatici admiratori ai lui Eliade, toți
prețuiesc fără rezervă pe Bolintineanu și, ceea ce
pare și mai curios, un poet ca Depărățeanu este
pus de dânsii mai pe sus de Eminescu. Pe vre-
muri decadenții aveau un șef de principii, pe
profesorul, poetul și criticul Boniface Florescu.
Această căpetenie a lor, un om cult dar mult
desordonat, insista vecinic asupra amintirilor

poetii, cari »mânuiuau ideea pură și înălțau limba
românească până la cele mai înalte culmi ale li-
rismului«. Cât pentru poezii străini, decadenții
noștri ne fac, prin rostul lui Mircea Demetriade,
următoarea mărturisire: »S'a născut un uriaș,
care a doborât romantismul și a slujit la un nou
altar: acesta fu Baudelaire, dintr'al cărui geniu,
ca dintr'un arbor plin de sevă, tresărîră la viață
ramuri înflorite și pline de miresme. Artă simbo-
listă, artă independentă, adorată de preoți ca
Verlaine, St. Malarmé, Maeterlinck, Jean Moreas
și îndeosebi Vigny, care produse reacțiunea în
contra materialismului«.

Natural, nu există nici o înrudire între Eliazi
și Bolintinenii noștri și între Maeterlinck bună-
oară, dar asta nu-i împedecă pe decadenții să-i
considere de părinții lor sufletești și să-i prețu-
iască de-o potrivă.

Să vedem însă pe cine prețuim noi din acea-
sta pleiadă. Dintre vechii decadenții ni-s'a părut
o figură caracteristică în primul rând Sihleanu,
cu ale lui »Armonii intime«, în cari sânt câteva
accente în adevăr particulare. Cât pentru Mac-
edonski, ne-am spus părerea cu altă ocazie. Au
fost însă printre decadenții mai sinceri și forțe
mai concentrate, talente destul de puternice, dar
abătute din calea dezvoltării lor firești prin cine
știe ce influențe. Intre acestea am amintit tot-
deauna cu simpatie pe răposatul St. Petică și
Iuliu Săvescu, ale căror lucrări, tipărite în o nouă
ediție selecționată, n'ar face rușine literaturii no-
stre. Printre cei noi de tot singurul care a fost
întimpinat cu căldură este d. Minulescu, o fi-
gură literară originală și simpatizată chiar și de
adversarii d-sale în ale decadențismului.

Este însă un scriitor de versuri decadente, des-
pre care astăzi nu se mai vorbește: d. Alex-
Obedenaru. Olinioară conducea reviste și avea
un cerc al său, dintre cari mai mulți trabașuri
romantici și iubitori de viață nocturnă. Versurile
sale de cuprins sombru și întunecat i-au adus
epitetul de »macabru« dar, după cum ne dove-
dește o frumoasă analiză critică, făcută de regre-
tatul Stefan Orășanu, aceste versuri au un cu-
prins real și merită atențiune mai multă.

Influențat de Baudelaire, dar foarte consecvent
cu sine, Obedenar într'adevăr constale o pagină
proprie în istoria decadențismului poeziei noastre.
În scrisul lui predomină notele funerare, pre cum
și desgustul de viață. Ici-colo întâlnim rubrică,
neroniană, sau nevroza atât de caracteristică ace-
stui fel de literați, apoi exagerări fantastice, com-
parații și imagini imposibile și curiozități câte
voii. Iacă de pildă un pastel macabru:

Pe ziduri văd: ruine-abise,
Și câmpuri pline de rănii,
Femei cu brațele deschise
Zicând: la desfătări veniți!

De prin pustii zăresc cum vin:
Vulturi de mortăcluni setoși,
Nopârci purtând pe limbi venin
Și jaguari cu ochi sticloși.

Mai văd o ceată de schelete
Având pe oase mucigai,
Isbându se de un părete
Și recăzind în putrigai.

înfa Națională», toate celelalte sânt oprite de guvernul ungar: și »Universul« și »Adevărul« și »Minerva« și »Viitorul« și »Secolul« și »Conservatorul« și toate celelalte. Chiar și »Voința Națională« de multe ori nu ne sosește câte două-trei zile.

Indrăsnim să adresăm guvernului României o rugămintă: să intervină prin organele sale pe lângă ministerul nostru de externe, decorat cu ordinul Carol, să intervina să se caseze ordinațiunile cari opresc intrarea în Ungaria a ziarelor din România, după cum nu e oprită intrarea în România a nici unuia dintre numeroasele ziare ungu-rești cari scriu despre România și poporul românesc într'un ton atât de injurios.

Iar dacă intervenția aceasta n'ar avea rezultatul dorit, guvernul României, credem, va ști să apere interesele presei românești — profitând de cele mai severe arme de retorziune... și închizând și el granițele României pentru presa ungurească, pentru a sili astfel presa ungurească să-și ridice și ea glasul în favorul liberății de presă.

»O. M. G. E.« și reforma electorală. Caba-lul »O. E. M. G.« e compus din inițialele denumirii ungurești a ligei economice ungurești care a fost înființată în scopul apărării intereselor oligarhilor latifundiști, deși pentru amă-girea poporului unguresc ea lansează o lozincă cu mult mai populară. Liga oligarhilor unguri a fost învinuită zilele trecute de către mai multe ziare socialiste, că depășindu-și statutele se amestecă într'o problemă per eminentiam politică, cum e cea a reformei electorale. Graful Mihai Károlyi, președintele ligei ține acum să abată în-vinuirea asta oribilă și publică în acest scop un comunicat în presa aservită oligarhilor.

Nobilul conte spune în acest comunicat că liga nu proiectează nici un fel de acțiune poli-tică, ci e vorba numai ca »cu prilejul cursu-rilor ce va organiza comisiunea socială a ligii să se arate poporului în prelecțiuni speciale înrâu-rirea dreptului electoral asupra vieții agricole.«

Rabulistica naivă a acestei formule a fost pri-mită de toată presa feudală ca o justificare per-fectă, și probabil că și de guvern, și astfel liga oligarhilor va putea să desfășoare o propagandă cât de intensă, neîurburată, — căci ea doar ocro-tește, deși supt altă etichetă, interesele aceleiași

gospodării care se poartă și cu mijloacele bud-getului.

S'ar îngădui oare o asemenea justificare vre-unei societăți a națiunilor nemaghiare? — și pentru care din celitorii noștri nu e de prisos întrebarea aceasta?

Desărcinarea guvernului Nákó. Monitorul ofi-cial în numărul său de ieri publică autograful prin care monarhul desărcinează pe contele Nákó, guver-norul de pînă acuma al orașului Fiume și al litora-lului ungaro-croat. Contele Nákó fusese numit guver-nor înainte cu patru ani și deși omul guvernului coaliționist, el a potolit încetiva prin o pașnică ocir-muire conflictele naționaliste, atât de dese înainte în-tre croați și italieni.

Procesele de presă cauzate de chestia catechizării. Corespondentul nostru din Buda-pesta ne comunică, că știrea referitoare la sistarea procesului de presă a »Telegrafului Român« acu-zat pentru un articol scris în chestia catechizării, nu corespunde adevărului. Ministrul de culte își menține încă ordinul dat, până atunci, până când se va convinge despre ilegalitatea dispozițiilor luate în afacerea propunerii religioase în școlile elementare de stat. Se zice, că d. Dr. Babeș ar fi intervenit pe lângă ministrul de culte să sisteze toate procesele de presă provocate de ordinul său ilegal. Ministrul a promis, că va reveni asupra acestei chestiuni.

Opresiunea în Finlanda. Guvernul rusesc s'a pus pe lucru în Finlanda, a cărei indepen-dență nu este numai amenințată, ci este aproape distrusă. — Măsurile luate în scopul desnaționa-lizării acestei provincii, se aseamănă foarte mult cu stările dela noi, — și pare că este un îndemn reciproc din partea statelor mari de a nimici gru-pările etnice separate, mai mici, din sânul lor. Nemții operează în Poșea împotriva polonilor, ungurii împotriva noastră și acum iată și Rusia adoptând păcătosul sistem de opresiune.

Pentru a acoperi aceste nenorocite manopere în fața lumii civilizate, guvernul rusesc acuză provincia finlandeză de rebelă, ca nutrinde gân-duri de desfacere de imperiu, pentru a-și crea independența supt un regim republican. Spune mai departe, că pământul provinciei finice a fost în permanență lăcașul clandestin al multor con-spirații împotriva imperiului.

Pe vremea revoluției rusești din 1905 Finlanda ar fi încercat o rupere totală dela Rusia, dar fără rezultat. Tot pe pământul Finlandei s'a pornit și manifestul de protestare împotriva disolvării primei Dume.

Interesant este, că în chestia independenței

finlandeze ungurii încă sânt acuzați de amestec.

Se spune că tânăra generație fiindcă a aranjat o mulțime de serbări de frățietate cu studenții-meia ungurească și iatrică cu prilejul cărora s'a accentuat cu glas tare și cu multă însuflețire crea-rea unei Polonii nouă, din provinciile Finlanda și Esthlanda, cu sprijinul ungu-rilor.

Conspirările ungurești în afară es — se vede — tot mai mult la iveală. Procesul actual din Viena este cel mai prețios document despre gân-durile ascunse ale compatrioților noștri. Ori cum s'ar prezenta lucrul, măsurile extreme de opre-siune folosite de guvernul rusesc în provinciile balțice poartă timbrul celei mai condamnabile ilegalități și noi nu putem decât să ne asociem la simțul de indignare al celor asupriți.

O broșură de actualitate.

Am reprodus înadins în coloanele ziaru-lui nostru cuprinsul întreg al broșurei ano-nime, apărută la București, supt titlul »Po-litica românilor din Ungaria«, pentru a ne arăta interesul nostru deplin pentru ea. Trăim într'o epocă destul de tulbură, când ideile luminoase, din orice parte ar veni, trebuie răspândite și, în acest caz, aveam de a face cu câteva idei din cele mai fericite și mai mult potrivite pentru situația de astăzi.

Căci, în realitate, ce ni-se spune în bro-șura bucureștiană?

Se insistă acolo în primul rând asupra prieteniei noastre cu maghiarii, adică asupra problemei pusă în discuție prin ultimele în-tâmplări de la noi. Cu argumentări logice se spulberă orice credință în posibilitatea unei astfel de prietinii și se reduc la absurd orice încercări în această direcție, făcute din partea unora sau altora. Nici sforțările pacificatoare ale unui om izolat ca Mocsáry, nici deschiderea prietinoasă a brațelor unui Babeș, dar nici viclenele și neclarele făgădu-ieli pacificatoare ale unui Justh nu trebuie să ne ademenească și să ne scoată din drumul nostru, care are să ne ducă direct spre împlinirea completă a drepturilor noas-tre.

În zilele de astăzi, când după atâtea a-

Doar iată moartea fioroasă
S'apropie încetinel
Și repezindu și a ei coasă
Gravează ultimul pastel.

De acelaș fel următoarele strofe:

Intrezăresc a morții mână,
Smulgându-mi sufletul din piept;
Repausul etern aștept
Și preschimbarea în țărână.

În gând ar vrea să mai rămână
Un suvenir de vremi nestins,
Ce-ar vrea să sboare viu, aprins
Când eu voi fi numai țărână.

Pe sân căldura e stăpână
Dar numai pentru agonie,
Aprindeți iute o făclie
Am nostalgie de țărână.

Și noaptea morții se amână,
Dar niciodată n'am râvnit
Decât să adorm neconținut
Încet, schimbându-mă 'n țărână.

În altele face apologia revolverului, a acestui »metal oribil« și a pumnalului »distrugător, per-fid și cu scilpire ucigașă«. Dar are și Obedenar clipe senine, când în forma rondelului — această formă de vers introdusă de d-sa la noi — cântă pe o coardă mai liniștită și mai frumoasă:

Pe undele brilliantine
În barca mea plină de flori,

Nu vii să cânti, să dormi, să mori?
Și voi muri pe-Ocean cu tine.

Pe mări imense și străine
Să-ți desvălești caste comori,
Pe-undele brilliantine
În barca mea plină de flori.

Sub constelații de Enbine,
Sub trăznete sau sub ninsori,
Tu îmi vei da straniu fiori,
Iar eu tot sângele din mine
Pe undele brilliantine.

Când d. Obedenaru, care astăzi nu mai scrie decât foarte rar, își va aduna într'un volum aceste poezii, ele nu vor întârzia să deștepte oarecare atențiune, căci, cu tot caracterul lor straniu, au un fond original și ni-l prezintă pe autor ca pe un lip aparte.

Dintre decadenții mărunți, dispăruți odată cu revistele lor, sau morți în vârsta lor dintâi, am amintit de curând pe un anumit Anastasescu, care sub iscălitura O. Dabija, a lipărit câteva strofe mult promițătoare. Frumoase versuri a publicat și regretatul N. Orășanu, cu pseudonimul Z. Miron, tot în formă de rondo. În poezia lui »Fără stele« găsim strofele următoare:

Albastru clar de vioarele,
Se 'ncenușează putrezit
Ca în macabre aquarele,
Și norii, turnuri de castele
Ridică 'n aerul cernit:
Ce trist e cerul fără stele!

Iar rondul lui Orășanu »În seară« merită să fie întreg reprodus:

Prin aer tremură alene
Fiorii calzi, crepusculari,
Iar în pădurea de stejari
Răsun' duioase cantilene.

Melodioasele refrene
Colindă codrii seculari,
Prin aer tremură alene
Fiorii calzi, crepusculari.

Ușori ca tremurul de gene
Zefirii, răcoroși fugari,
Cu aripi blonde de strengari
Trezesc oftări eolene —
Prin aer tremură alene. —

În versuri de-aceste reslețe, scrise de talente naufragiate, chiar când ele nu cuprind frumseți vecinice, găsești frumoase documente omenești, suflete simțitoare, caractere sfărmate și visuri spulberate. De-aceea răsfolirea prin cărțile și revistele decadenților este totdeauna o îndeletnicire interesantă și un crâmpel de vers reușit, găsit acolo, totdeauna o contribuție nouă la cunoașterea temeinică a trecutului literar. Căci în literatură nu trăiesc numai scriitorii, ci oamenii în primul rând și adese-ori la un scriitor partea lui cea mai simpaticeală pe care o lasă în urmă-i, nu este cea literară, ci partea curat omenească.

măgiri răbdarea e pusă la grea cumpănă, argumentarea convingătoare din numita broșură are un bun efect și nu mai lasă nici o urmă de îndoială.

Problema a doua ce se ridică de anonimul autor este aceea a dinasticismului și al firului tradițional în politica noastră. Asupra acestui punct este de observat, că în adevăr în anii din urmă a plutit oarecare incertitudine în privința conduitei politice viitoare, dar micile nemulțămiri, date la iveală în presă, sau la întruniri, nu aveau un caracter catgoric. O manifestare directă și oficială în privința direcției din trecut nu s'a făcut din nici o parte și nici ostilități antidinastice nu s'au putut remarca în rândurile românilor. Chestiunea e mult prea simplă decât să nu fie just înțeleasă de orice om politic dela noi. Nu este cap normal, care să nu-și dea seama, că a renunța la politica din trecut și a nu mai conta pe sprijinul Dinastiei, ar însemna pentru noi o sigură sinucidere. Pot ele să se schimbe, mijloacele și tactica, dar credințele rămân aceleași, ca singurele mântuitoare pentru noi.

Măi atinge apoi autorul o chestiune de înalt ordin politic, aceea o unității noastre culturale. Surprins de violența de limbaj, cu care un cunoscut personaj dela noi a apostrofat pe frații din România pentru modul cum știu să sprijine cauza noastră, anonimul are deplină dreptate să ne ceară tact și moderațiune în acest punct. A crede că România nu veghiază, că nu este un sprijin moral și cultural puternic, este o greșală. Dar a aștepta dela frații noștri mai mari totul, înseamnă a ne nesocoti forțele noastre proprii, cari sânt suficiente, pentru a da lupta aici acasă cu calamitățile zilnice.

Pentru toate aceste idei și îndemnuri, pe cari le cuprinde broșura din București trebuie să fim mulțumitori autorului. Cititorul broșurei va rămâne surprins de gândirea atât de curată și de adâncă, cu care e îndrumat spre căile bune și e îndemnat să respecte numai tradiția, această veche și nemincinoasă carte a popoarelor. El va mai găsi și alte pagini frumoase aci, despre unirea în simțire a românilor de pretutindeni și despre necesitatea de a cultiva sistematic această unire.

Se vor asculta oare toate aceste sfaturi de actualitate? Și vor aduce ele foloasele cuvenite? Așa credem.

Diplomația și chestiunea de naționalitate.

Agitul cordei simbrias al grandomaniei unghureșii, francezul Raoul Chelard, publică într'un număr recent al ziarului »B. H.« un articol cu titlul de sus, în care se silește a arăta, că în sfera diplomației europene, de o vreme încoace, dominează cu totul altfel de păreri cu privire la multe chestiuni de naționalitate din statele poliglote ale Europei, ca până acum. Cu un aparat rabulistic, ticluit, cu o deplasată ingeniozitate, întru toate pe placul unghurilor, năimutul scriitor politic spune că în politica internațională și în diplomație, chestiunea de naționalitate o privită cu apatie.

Reverimentul acesta în păreri diplomaților s'ar da dela îndrăzneța hotărâre a revoluționarilor turci, cari au proclamat Turcia stat constituțional și i-au deschis calea evoluției politice pa lamentare.

Cine a venit în atingere cu cercurile diplomatice — zice R. Gh. — a putut să se convingă, că diplomații cari abia cu câțiva ani înainte se

entusiasmau încă pentru naționalități și erau gata să jure că, datorită de căpetenie a guvernelor lor este eliberarea naționalităților din statele cu populație amestecată, azi se gândesc cu totul altfel. Piatra triunghiulară a politicii internaționale e azi că, integritatea Turciei constituționale trebuie menținută. Aceasta se va putea însă numai dacă se va păstra și mai departe eghemonia rasei turcești, susținătoare de stat, peste celelalte naționalități și dacă iredentismul grecilor, bulgarilor și românilor se va înfrâna cu mijloacele necesare. Dacă pentru Turcia principiul acesta se recunoaște ca firesc și îndreptățit, nu se va putea pune în aplicare un alt principiu nici cu privire la chestiunea de naționalitate din Ungaria, de oarece și Ungaria și Austria, unite pe baza dualismului și a parității, e o necesitate europeană tot atât de însemnată ca și menținerea Turciei constituționale. Ni pare tuturora un lucru firesc, că în noul parlament din Constantinopol, elementului turc, în interesul unității de stat a Turciei, i-se asigură prerogative. Astfel de avantajii i-se cuvin, nu cu mai puțină îndreptățire, și rasei unghureșii.

Reverimentul ce s'a ivit în păreri diplomaților cu privire la chestiunea de naționalitate — spune autorul — se vedește și din o altă împrejurare. În apus chestiunile financiare și economice ies tot mai mult în planul întâi, pe când cele politice cad pe planul al doilea. Aspirațiile raselor mici resirate și desmembrate încep să plictisească opinia publică europeană și diplomația, fiindcă în dosul svârcolirilor iredentiste se găsește de obicei, ca mobil, necesitatea unui împrumut de stat, ori nevoi financiare.

Pe vremea crizei provocate de anexiune, de pildă, la Belgrad domnea o adevărată furie din pricina atitudinii pasive a presei franceze. Cauza acestei pasivități a fost, că corespondenții economici oficioși ai Franței raportau că mișcarea sârbească nu e decât un act de grandomanie și că Serbia n'are nici putere și nici bani pentru a putea uni pe sârbi într'o Mare Serbie.

Din magazia sa de argumente sofistice, perfect asortată, autorul mai scoate și pilda Greciei, care ar suferi și ea de boala *grand idée* ii. Grecia nu se mulțamește, spune el, cu bogatele sale provincii, ca Morea, Tesalia și Grecia-de-ot, nici cu insulele sale Corfu, Zante, Naxos, și Tenos, ci râvnește Creta și provinciile grecești din Macedonia, pe cari voiește să le încorporeze într'o Mare Grece. Toate dezastrelor îndurate de greci, atât morale cât și materiale, sânt a se atribui nefastei lor grandomanii. Azi puterile opun Greciei avertismentul să se calmeze. Nu pot fi toți grecii ai Greciei. Dacă vei munci, vei uita *grand idée* și te vei întări.

Ar fi de dorit, încheie autorul, ca oamenii politici unghuri și presa unghurească, în viitor, când li-se va da vre o ocazie de a apela în chestiunea naționalităților la judecata Europei, apelul să și-l întemeleze pe aceste noi puncte de vedere ale diplomației internaționale. În chipul acesta ei vor fi ascultați mai curând, decât dacă vor invoca numai argumente de colorit național sau din domeniul dreptului constituțional unghuresc.

Clădirea aceasta de argumente sofistice, întemeiată pe o minciună, se va prăbuși singură în fața celui mai naiv cititor al nostru chiar. Sânt absolut eterogene luptele naționaliste, nu numai în Serbia și Grecia, cari sânt state naționale și aspirațiunile lor râvnescă cuceriri în afară de hotarele țării, dar chiar și în imperiul otoman. Aspirațiunile naționaliste lor din Ungaria nu exclud eghemonia politică a unghurilor și ele realizându-se, nu ci ar ruina situația economică a Ungariei, ci dimpotrivă, unind toate popoarele ei în scopul prosperării comune, ar da o înflorire trainică situației economice a țării. Aspirațiunile naționalităților din Ungaria nu primejduiesc integritatea statului ungar și nici pe a monarhiei, ci tocmai din garanțiile liberei dezvoltări naționale a popoarelor din monarhie, vor răsări și garanțiile menținerii ei ca o supremă necesitate europeană.

În sfera diplomației europene se cunoaște tot atât de limpede rostul năzuințelor popoarelor nemaghiare din Ungaria precum se știe că chiar unghurii sânt cei chinuți de o grandomanie fără de seamăn. Ecoul prigonirilor ce îndurăm, va fi deci din ce în ce mai viu în lumea diplomatică, și dacă bărbății politici unghuri nu văd aceasta, e că ochii li sânt prea împăingeniți de grandomania lor de rasă. Și e un serviciu foarte păgubi-

tor serviciul dlui Raoul Chelard, care atâță acest spirit de grandomanie, în loc să-l potolească, în schimbul paralelor ce primește pentru colaborarea d-sale la ziarele unghurești.

Din România.

Administrația casei școalelor și a bisericilor din România și-a construit un local propriu în strada Karl Lueger. Mărețul palat, care a costat suma de 750.000 de mii de lei, este gata dela sf. Dumitru. Ambele administrații și-au strămutat aici de câteva săptămâni birourile. Inaugurarea lui s'a făcut eri, Duminec, cu o deosebită solemnitate.

Între alții, au azistat la această ceremonie dñii I. I. C. Brătianu, ministru președinte, d. Spiru Halet, ministru al cultelor, apoi dñii P. Gîrboviceanu și Mihail Popescu, administratorii casei bisericilor și școalelor, precum și alte persoane oficiale. La serbare au luat parte și foștii miniștri ai instrucțiunii publice.

Direcția casei școalelor a luat hotărârea de a se așeza în noul palat bustul dlui P. Poni, fondatorul acestei instituții.

Statuia lui Cuza. Din Iași ni-se scrie că d. Grigore Ghyka Deleni, președinte, d. A. D. Holban vice-președinte și d. Gheorghe Șerban, casierul comitetului statuiei lui Cuza-Vodă, au trimis suma de 25.000 mii lei la Florența d-nului profesor sculptor Raffaello Romanelli — al doilea vărsământ după angajament. Primul vărsământ s'a făcut în Iași astă vară în suma de 22.000 lei, în mâinile sculptorului.

Statuia marelui Domnitor înaltă de 3 metri jumătate este deja turnată în bronz și foarte reușită. — Acuma se lucrează la statuiele celor patru iluștri colaboratori ai Domnitorului; Const. Negri, Mihail Kogălniceanu, general Ion Florescu și Nicolae Krețulescu, care vor fi tot de bronz de o înălțime de 2 m. 25 și așezate în jurul statuiei principale. Toate aceste vor fi aduse în Iași pe la începutul lui April.

Regina Elisabeta a României la curtea Bulgară. Ni-se telegrafiază din București: Regele Ferdinand pleacă azi în străinătate.

La gara Belgrad va fi salutat de principele Alexandru, moștenitorul tronului sârbesc.

Pe de altă parte la palat se fac preparative pentru primirea reginei României a cărei vizită a fost anunțată. Suverana României va fi găzduită în apartamentele decedatei principese Maria Luiza.

Recruții evrei și interpelarea dlui Iorga. În urma interpelării dlui N. Iorga în Cameră cu privire la atitudinea rezerviștilor evrei față de armata română, aceștia au adresat camerii deputaților următorul îndrăzneț protest, iscălit de câteva sute de rezerviști evrei:

Domnule Președinte,

D. Nicolae Iorga, care cumulează calitatea de deputat, cu cea de reprezentant al unei grupări turbulente, de un antisemitism feroce, a adresat o interpelare dlui prim-ministru și ministru de interne prin care între altele, afirmă că circulă memoriile de invitarea rezerviștilor evrei la nesupunere (!!!)

Ne grăbim a declara în fața reprezentanților națiunii române, că cele ce afirmă d. Iorga în ceea ce ne privește pe noi rezerviști, este absolut inexact, subiectul interpelării fiind inventat numai în scopul de a servi tendințele grupării d-sale, tendințe cari sânt în opoziție cu interesele generale ale țării.

Profităm de prilejul ce ni-s'a oferit de cătră d. Iorga, de a declara în mod solemn înaintea domniei voastre, că noi foști militari, aparținând tuturor armelor, fideli jurământului prestat în fața drapelului, vom fi întotdeauna gata de a ne da tributul de sânge pentru apărarea integrității teritoriului statului român, căruia aparținem prin naștere și prin îndeplinirea cu sfîntenie a tuturor obligațiilor cetățenești.

Cu cel mai profund respect dar, vă rugăm domnule președinte, a pune în vedere dlor deputați această declarațiune, în ziua când d. Iorga își va desvolta interpelarea anunțată, căci știm

ca purul adevăr să fie pe deplin restabilit și să nu fim victima pornirilor antisemite ale dlui interpetator.

Primiți, domnule președinte, asigurarea prea distinselor noastre considerațiuni.

(Urmează înscăliturile).

Aniversarea luării Plevnei.

București, 29 Noembrie.

— Dela corespondentul nostru. —

S'au împlinit ieri treizeci și doi de ani de la cucerirea Plevnei de către armata română. Această zi s'a serbat cu o solemnitate deosebită în țara întreagă. Capitala a fost în mod impunător pavoauzată, la mitropolit s'a oficiat un Te-Deum. Aceia cari au dat frumos exemplu, a fost și de astădată *Cultura-Culturală*.

Serbarea dela Ligă.

A fost o idee fericită aceia de a ruga pe un om, care a luat parte la lupta, a cărei aniversare s'a serbat, să vorbească publicului despre eroii soldaților români pe câmpiile din jurul Plevnei. A vorbit d. Căpitan Popovici-Războeni, care a luat parte la asedierea cetății lui Osman Pașa.

Conferențiarul a arătat situația grea, în care se aflau românii atunci când s'a declarat războiul și a accentuat înțelepciunea regelui Carol, care a avut așa de bine să apere interesele țării în vremea împrejurării. Indrăzneala Rușilor de a cuceri Plevna asemenea întăritură numai cu 100.000 de oameni a avut rezultate fatale pentru dâșii. Ei au fost nevoiți să ceară ajutorul românilor, ajutor, pe care nu puțin mai înainte îl desconsiderau.

Oratorul a descris impresia produsă în armata română, atunci când s'a aflat de plecarea ei în război. Nici odată nu s'a văzut la o armată mai mult entuziasm ca la armata românească în timpul plecării.

În tot timpul asediului românii au dovedit că știu să moară pentru țara lor. Au avut în același timp o atitudine cavalerescă față de dușmanul lor. Astfel regele Carol a refuzat propunerea făcută de marele duce Nicolae, de a se cere lui Osman Pașa să se supună fără de nici o condiție, observând că ar fi făcut să fie jignit întru atâta un comandat așa de viteaz.

În ziua intrării în Plevna, românii, deși oboșiți de luptele și asediul îndelungat, am dat dovadă de eroism fără de păreche în analele istoriei. Ca încheiere d. Popovici-Războeni spune că armata română a fost aceia, care a hotărât soarta războiului și fără de ajutorul ei, poate astăzi soarta popoarelor balcanice ar fi fost cu totul alta.

La regimentul 4 Ilfov.

Cu ocazia aniversării a treizeci și doua dela căderea Plevnei, la acest regiment s'au organizat frumoase serbări militare. Cu această ocazie au depus și noui recruți jurământul. După depunerea jurământului, d. colonel Solacolu a ținut soldaților un frumos și entuziast discurs, vorbindu-le despre vitejia din trecut a armatei române și îndemnându-i a fi și ei urmași vrednici ai acelor oșteni cari au știut să înfrângă mândria marelui Sinan Pașa, cari au știut să țină în respect pe nebiriții sultani ai Constantinopolului și cari, cu ocazia războiului dela 1877, au fost admirați de lumea întreagă.

În același fel a vorbit d. căpitan Iustinian și locotenentul Th. Popescu. În urmă corul regimentului a cântat mai multe cântece naționale și patriotice, după care, muzica regimentului începând să cânte, soldații au întins în curtea cazarmei o horă frumoasă.

La batalionul 2 de pioneri.

Tot cu ocazia aniversării luării Plevnei au depus jurământul și soldații înrolați pe ziua de 1 Noembrie în batalionul 2 de pioneri. Înainte de acest act, preotul Gh. Dumitrescu a oficiat un parastas pentru eroii căzuți în 1877 pe câmpiile Bulgariei.

Dupăce recruții au depus jurământul, d. căpitan Bălănescu a citit lista numelor acelor, cari au căzut în război.

Apoi maiorul Paul Alexandrescu, comandantul batalionului a ținut noilor soldați o frumoasă cuvântare, arătând datorile fiecărui oștean față de patrie. Căpitanul G. Iorgulescu a vorbit despre însemnătatea zilei de 28 Noembrie în istoria noastră a românilor.

Tot cu ocazia unei aniversări de ieri Societatea »Ofițerilor veterani Virtutea militară« a trimis următoarea depeșă M. S. Regelui!

»In această zi memorabilă, gândul veteranilor se îndreaptă cu respect și iubire către Maiestatea Voastră, și Vă urez din toată inima să trăiți, Maiestate, încă mulți ani cu sănătate pentru binele și fericirea țării.

Să trăiască și Maiestatea Sa Regina, suprema consolatoare a celor suferinzi.

Președintele societății (ss) General de div. Carcaletzanu.

Aceleași frumoase serbări au avut loc în toată țara.

Correspondent.

Scrisoarea de Duminecă.

Totdeauna mi-au fost dragi oamenii întregi, oamenii croiți dintr'o bucată. Caracterele șovăielnice, oamenii cari nu îndrăznesc niciodată să spună pe față ce voiesc și ce gândesc, mi-au inspirat totdeauna neîncredere, dacă nu desgust. Și, cum sânt așa de rare firile, în fața cărora mă închin, nu mă mir că am așa de puțini prieteni. Ce rost ar avea tovărășia cu niște oameni cari se îndoiesc la cea mai lină adiere de vânt? Nisipul din jurul stâncii îl duce furtuna departe și numai stânca rămâne în loc, singură dar nemîșcată.

Anul trecut am cunoscut un om întreg, un om cu care m'am împrietenit îndată după ce i-am făcut cunoștința. Am dat peste el întâmplător, așa cum ai da peste o comoară, pe lângă care ai trecut de atâtea ori fără să-ți fi trecut prin gând că e ascunsă acolo. Era un rus simpatic, fugit din fața justiției țării lui. Toți fugarii politici sânt simpatici. E simpatic chiar și amicul Székely Béla, fugit în România din fața justiției ungurești.

Dar rusul meu era un om foarte cult și de o inteligență uimitoare. În trei luni a învățat bineșor românește, spre bucuria neglijentului lui dascăl, care eram eu. Un dascăl plătit cu patru lei ora, care mergea la lecție de două ori pe săptămână, ca să discute literatură și politică, să pună lumea la cale și să plece noaptea târziu, după al cincilea ceai.

Inchiriasse o cameră mobilată în strada Rafail, lângă bulevardul Carol. Citea și scria toată ziua și primea o mulțime de scrisori și ziare rusești. Scrisorile și ziarele i-le trimitea un prieten din Berlin; nu-i veneau direct din Rusia, de teamă să nu i-se dea cumva de urmă. Proprietarul casei și toți cei din curte îl cunoșteau supt numele de Raici. Adevăratul lui nume era însă Alexandru Zaborowski, fost șef al biroului statistic din Moscva, unde avea și o tipografie și unde-i rămăsese nevasta și o fată studentă la Universitate. Vorbea cu atâta duioșie de »fata lui«.

Făcea parte din organizația revoluționară din Moscva. În tipografia lui s'au tipărit mai multe manifeste către muncitorime. A fost arestat din această cauză. Un prieten al lui a depus pentru

el o garanție de trei mii de ruble și trei zile după punerea lui în libertate, prietenul meu trecea pe o plută de stof Prutul, își părăsea țara spre a nu se mai întoarce niciodată.

Cât a stat în București se interesa de arta noastră națională. Era dușman neîmpăcat al nemților și avea un cult deosebit pentru d. Iorga, la ale cărui conferințe asista totdeauna.

Nu l'am văzut pe acest om niciodată trist. Niciodată nu l'am auzit plângându-se.

— Ce sânt văicărelile astea? Copiii și femeile să plângă. Bărbații să lupte. Ai citit *Viața omului* de Andreiev? Așa a creat un om întreg, un om adevărat. Omul lui nu plânge. Omul lui când e lovit, lovește și el. Și când brațul îi cade oboșit, blastă. Blastă de se cutremură cerul și pământul. Așa trebuie să fie un om. Așa trebuie să fie un bărbat. Ah, și poezii aceștia, cari plâng în versurile lor pentru toate fleacurile. Se despart de o femeie și plâng. Fuge minciuna de lângă dâșii, și'n loc să se bucure, plâng. Uite!

Și într'o sară târzie de Decembrie ne-am apucat se citim *Viața omului* de Andreiev. E o alegorie nespuse de simplă, de frumoasă și de îndrezeată. Câte-va tablouri, în cari se cuprinde întregul zbucium ce-l numim viață, cu toate bucuriile, cu toate durerile, cu toată banalitatea lui.

Am ajuns la capitolul în care omul, văzând că toate speranțele lui se întunecă, se războiește cu soarta. Citea el rusește, și, fiindcă nu știa bine românește, îmi traducea mie în nemțește.

— Uite ce face adevăratul om, când e lovit de soartă. Și prietenul meu începu să-mi traducă *Blestemul omului*.

— ...Tu însă, eu nu știu cine ești. Dumnezeu sau demon, soartă sau viață — pe tine te blestem. Blestemat fie tot ce vine dela tine. Blestemată fie clipa în care m'am născut, blestemată fie clipa în care am să mor. Blestemată fie viața mea întreagă, toate bucuriile și toate durerile mele. Blestem pe capul meu, pe ochii, pe auzul meu, pe graiul meu. Blestemată fie inima și capul meu. Toate și-le arunc în față, soartă ticăloasă. Blestemată să fii în vecii vecilor! Și prin blestemul meu te voi învinge. Ce'mi mai poți face? Doboară-mă jos la pământ. Voi rade cu hohot și voi striga: Blestem pe tine! Tu-mi astupi cu plânsetul morții gura. Cu cel din urmă gând al meu îți voi striga: Blestem pe tine!...

Piesa mi-a plăcut mult. Și el mi-a propus s'o traducem. Am tradus-o în românește și traducerea a apărut acum în editura librăriei Socec, împreună cu o scrisoare a lui Andreiev, prin care marele scriitor ne dădea voe să-i traducem opera.

Sărmana cărtuție! E plină de greșeli de tipar. Paginatorul a uitat să-mi trimită mie corectura. Dacă d. Zaborowski ar vedea cum a apărut, el, care se pricpea așa de bine în ale tipografiei, ar blestema mai rău decât omul lui Andreiev.

Dar el nu mai e în București. Nu mai e în România. Într'o bună zi mi-a spus că pleacă. Acei cari îl căutau, îi dăduseră de urmă. A plecat fără a-mi spune unde și fără a-și lua rămas bun dela mine, deși fuseserăm așa de buni prieteni. A ținut se vede ca umbra părerii de rău să nu se strecoare în sufletul lui la despărțire. De aceia s'a ferit de mine când a plecat.

Îl caut acum să-i trimit cartea, la care am lucrat amândoi cu atâta entuziasm, el traducându-mi textul rusec în nemțește, eu povinind frazele în românește. Poate volumașul i-ar face aceiași plăcere ce și scrisoarea pe care am primit-o în ziua aceia mohorâtă de Ianuarie dela Andreiev, prin care poetul îi scria că putem s'o traducem și își exprima părerea de bine că numele lui este cunoscut și între români. Sau poate i-ar părea rău c'a lăsat ceva în urma lui, cine știe!...

Îl caut, dar nu-i pot da de urmă. Și poate nu l-oi mai găsi niciodată.

I. N. Soricu.

Noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați

se capătă la **WEISMAYR FERENCZ** Timișoara, numai în celate, strada Hunyadi. Asortiment bogat de fabrica din țară și străinătate.

Discursul d-lui Iorga.

Reproducem din „Monitorul oficial” discursul luat după note stenografice a d-lui N. Iorga, rostit în ședința dela 26 Noembrie st. v. în a Camerei române, în discuțiunea asupra mesajului.

D. N. Iorga: Onorată Cameră, nu poate să fie mai mare bucuria cuiva decât să trăiască într-o țară fericită. De multă vreme nu primisem la începutul anului legislativ, declarațiunea că această țară a noastră este fericită, fericită supt toate raporturile!

Am avut o bucată de vreme îngrijorarea, că anumite evenimente recente, răscoalele țărănești, cea ce a urmat după dănsule, greutatea elaborării operei de reforme care s'a pornit, dar nu a ajuns la capăt, că anumite împrejurări din politica externă, că anumite fapte foarte anormale într-o epocă ce se zice normală, că faptele acestea au făcut să fie cineva mai puțin fericit în România.

Ei bine, căpătăm la începutul acestui an legislativ asigurarea, că țara noastră este fericită, așa cum o știam pe vremuri, că țara aceasta are reforme prietnice, că reformele acestea se aplică, că aplicarea acestor reforme o să creze în adevăr o eră nouă. În era aceasta nouă toate clasele — o să vedeți minune — toate clasele se vor putea înțelege, că-i misiunea claselor sociale într'un popor nu este să lupte între ele, pentru că tocmai din lupta socială să crească vitalitatea Statului și a neamului, că misiunea claselor sociale este să încheie un pact în fie are zi și să lucreze în felul acesta cu toată energia și cu tot patriotizmul de care sânt capabile pentru realizarea marelui forțe naționale.

Va să zică, în interior merge foarte bine. Prin legile votate anul trecut, prin funcționarii cei noi pe cari l-a căpătat țara după urma acestor reforme, prin prevederea și energia guvernului, este sigur oricine că în țara noastră lucrurile vor merge încă multă vreme tot așa de bine, cum mergeau înainte de răscoalele țărănești; ceea ce se pare că însemnează foarte bine.

Mai aflăm din ceace ni-se spune la începutul anului acestuia, că relațiunile noastre cu străinătatea sânt absolut satisfăcătoare.

Statul român este respectat pretutindeni, orice ar face. Statul român are singur dreptul de a face, toate greșelile, închipuile și nelinchipuite, el va fi sigur că, fiind Statul românesc, nu se va ținea seama de aceste fapte, și în afară, situațiunea lui, prestigiul lui, nu vor fi atinse într'un mic.

Dar statul acesta, cred unii, niște idiologi, niște rătăciți, Statul acesta este rezultatul culturii naționale românești, al spiritului național românesc, creat odinioară, dezvoltat prin munca stăruitoare a mii multor generațiuni și ajungând să triumfe în această întemeiere a statului român. Dacă statul român vine de acolo, dacă statul românesc reprezintă acest lucru, apoi statul român mai are și în politica sa internă și în politica sa externă, mai ales în politica sa externă, un alt îndreptar, după care trebuie să se conducă.

Statul acesta românesc trebuie să-și aducă aminte, că reprezintă un neam, într'un cât el poate să-i pregătească zile mai bune, trebuie să-i pregătească. Și un stat este cam greu să fie fericit, în ceea ce privește legăturile sale externe din acest punct de vedere.

Ei bine, o înțelepciune, cu care Dumnezeu a înzestrat pe toți bărbații noștri politici, pe cari unii o spun fiindcă sânt mai puțin modești, iar alții nu; ei bine, această înțelepciune cu care Dumnezeu a înzestrat pe bărbații noștri politici mai vechi și pe cei de azi și cu care să sperăm că va înzestra pe toți bărbații noștri politici din România, ea face ca situațiunile cele mai grele în care se poate găsi un stat în situațiunea unui stat care are ca aliați pe dușmanii națiunii pe cari el o reprezintă. Că în această situațiune le-

găturile noastre cu străinătatea să fie legături normale, să fie legături satisfăcătoare, asigurătoare, de o așa natură încât nu numai orice român din România să se bucure, dar orice român din România să se bucure, dar orice român care locuiește pe orice bucată de pământ românesc. Sânt foarte bucuroși că timpuri normale că timpuri liniștite, timpuri asigurătoare s'au întors, că în țara românească nu mai există nici o problemă, nici o greutate, că putem să dormim pe aceeaș comoadă pernă pe care am dormit atâta timp, cu siguranța că vom avea visurile plăcute ale omului care și-a îndeplinit datoria.

Sânt foarte bucuroși că de aci înainte nu va mai trebui să se facă apel vajnic la bunăvoința și patriotismul tuturor, ca nu mai departe decât acum câțiva ani, pentru că din această bunăvoință și din acest patriotism să rezulte o Românie nouă. Toți au crezut atunci când s'a plâns, nu în localul acesta, ci în localul ce s'a dărâmat, fără să se dărâme după părerea mea și toate păcatele ce se adăposteau în acel local toți ne închipuiam că atunci când s'a plâns în incinta camerei vechi, România nouă, pe care o promisese cu toții cu obrazurile pline de lacrimi, că România aceasta se va îndeplini. Dar cu puțină zăbavă, căci lucruri așa de mari, și la popoarele cele mai bine înzestrate nu se fac de pe o zi pe alta. Oricât ar fi de sigur un guvern de atențiunea sa luminată, din care nu scapă nici un fenomen al vieții naționale, oricât ar fi desigur de talentele pe cari le cuprinde, și mai cu seamă de puterea de muncă de care aceste talente pot să dispună, tot este bine să mai lase ceva de făcut și guvernelor cari vin pe urmă. Când s'a plâns, s'a făcut un fel de înțelegere între partide, ca unii să înceapă, altul să urmeze; ceea ce a început unul, altul să desăvârșească.

Dar puterile au fost așa de mari, suma de muncă ce s'a cheltuit a fost așa de extraordinară, steaua favorabilă care răspândește lumina asupra acestui neam totdeauna, a fost așa de plină de lumină, încât a ajuns un singur guvern. Și a ajuns, nu în cei patru ani cât trăiește de obicei un guvern — predecesorul meu la această tribună a făgăduit încă cel puțin patru ani guvernului de față, să trăiască sănătos! — ci în doi ani. Dar ce anume ar putea încă să mai facă după ce în doi ani lucrarea cea mare s'a mântuit?

Dacă guvernul ar avea temperamentul care trebuie unui guvern de reforme, ar zice: mă rog, s'au împlinit doi ani, noi am făcut minunile. România nouă este gata, v'o dăm în primire și vă cerem numai să păstrați acest depozit și să ni-l dați înapoi în aceeași stare în care l-ați primit dela noi. (Răsete, aplauze).

Dar se pare că s'au făcut mântuie minunile: pe de o parte minunea de a termina totul în doi ani de zile, pe de altă parte cealaltă minune, mai puțin explicabilă, de a mai avea nevoie încă de șase ani, probabil pentru a admira minunea care s'a săvârșit. (Răsete, aplauze).

D lor, ce anunță Mesajul din anul acesta? O mulțime de legi foarte bune. Nu-mi trece prin minte să zic că nu trebuie să se asigure rămășițele pădurilor noastre; eu zic numai un lucru: că am început puținel cam târziu, și că acei cari au lucrat în pădurile acelea, înainte de a ne interesa noi de ele, ei nu o să ne lase să venim acum cu legea noastră spre a o aplica. Teoria legislativă ni-o lasă, aceasta este iarăș sigur: orice se decretează prin legi nu îi supăra, dar noi avem îndatorirea de a nu-i supăra prin aplicarea legii. Aceasta constituie un caracter deosebit al activității legislative la noi.

Tot așa proprietarii păreau grozav de amenințați prin legile agrare. Unii cari au fost mai tineri, cari aveau dreptul să fie mai naivi, erau îndreptății în frica lor, cei mai bătrâni știau că nu trebuie să se supere, fiindcă legile acestea sânt făcute pentru opinia publică, nu pentru pro-

prietari, și că, prin urmare, dacă legile nu se vor aplica, atunci se va zice: nu se aplică din cauza d-lor. Fără îndoielă că nu le convin și au dreptul să nu le convină, fiindcă sânt o clasă care și are și ea drepturile sale, cum își au drepturile toate clasele supt un anumit unghi al interesului național superior.

Va să zică, evident că din cauza proprietarilor nu s'au aplicat legile acelea, de nu din cauza țărănilor. Cu toate acestea s'ar putea și din cauza țărănilor, cari se zice că, în unele locuri, nu ar fi așa de mulțumiți cu legile acestea și mai că ar fi gata a se uni cu adversarii lor, proprietarii, ca să facă un fel de opozițiune, neazită, celui mai filantropic dintre guverne! De sigur că legea nu se aplică din cauza celor jigniți de dânsa.

Dar ce fel de lege este aceea care lasă pe cel jignit de dânsa, și lasă în voia lui să o aplice ori nu? Ei bine, legea aceasta nu poate satisface nici pe un optimist, pe cel mai optimist și îngăduitor, căci de obicei se înțelege altfel o lege, ea nu lasă pe cel atins de dânsa să facă ce vrea el, și lasă să se facă numai ce vrea legea.

Uite, s'or mai fi speriat câțiva dintre arendașii evrei, cari au în însuși patrimoniul lor de sentimente naționale ceea ce le trebuie pentru a se speria ușor, se vor fi speriat unii dintre arendașii cei tineri cu legea trusturilor, bătrânii însă nu s'au speriat. Acela care se găsește în fruntea lor, bărbat puternic, care se zice că întreține o întreagă mișcare politică, acela a spus dela început că el nu se teme. Și vedeți, acest bărbat înțelept, care prin înțelepciunea lui, a ajuns să aibă o situațiune excepțională în nordul Moldovei, pe care nu văd cine i-ar fi contestat-o și mai ales cine ar putea să l-o ia, acest bărbat, o glorie a României contemporane, care nu întreprinde nimic din punctul de vedere național al său, ci mai ales din punctul de vedere al binefacerilor pe cari le revărsă asupra acestei țări, acest bărbat, cunoscând lumea și filantropia guvernelor române și cât însemnă la noi emoțiunea unei răscoale, în această fericită țară, zice: să se voteze legea trusturilor, eu volu continua tot ca mai înainte.

O gazetă zicea că i-se va arăta granița. Păcat, ar fi o pierdere mare. Mi-se pare că dimpotrivă și prin el, s'a arătat granița unuia dintre d-voastre, unui deputat expulzându-l dintr'o țară vecină, pentru discursuri ținute în Parlamentul român, fără ca guvernul român să aibă punctul său de vedere în această chestiune.

Prin urmare, d-lor, nici legea trusturilor n'a jignit pe nimeni și dacă s'a speriat cineva s'a speriat de geaba.

Sânt alte legi cari se anunță cum și cari sânt bune, dar tot cu aceeaș rezervă pe care am fost silit s'o fac la legile enunțate altădată și cari s'au votat, și cari acum, din cauza fluctuațiunii vremurilor și lipsel de filantropie care domnește în această țară, nu se aplică.

Cine s'ar gândi asfeci că este rău ca o cale ferată să meargă dela Tulcea la Constanța? Te miri de ce nu a mers mai înainte; ne speriam de ruși și ne speriam de bulgari. A venit vremea să nu ne mai speriem de nici unii și fiindcă motivul de împedecare a dispărut, linia care să unească cele două capitale de județ, se va face.

D lor, dacă este vorba ca un guvern să rămână la putere în vremuri extraordinare de grele, un guvern care a făgăduit reforme mari, care asigură că va transforma România, poate el să rămână după ce s'a îndeplinit opera lui de reforme, numai ca să facă linia ferată Tulcea-Constanța? (Ilaritate). Mi se pare că nu e destul motivul. Oricare partid ar fi în stare s'o facă. Iacă, partidul nostru, atât de tânăr (ilaritate), la angajamentul solemn, dacă va fi chemat la guvern, că va îndeplini tot Mesajul din anul acesta (mare ilaritate) și va face și linia ferată Tulcea-Constanța.

(Va urma).

Rummolit. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de „Rummolit”. — Prețul unei sticle 70 fileri. 10 sticle 7 cor. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2—3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BELA, farmacist Gyertyámos.**

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de inspirație, boale de piept, catar de plămâni, catar mărăresc; contra tusei, astmei etc. — Prețul unei sticle 6 coroane. 3 sticle 16 coroane.

„Crema-Ideal-Violetta” de prezent cea mai bună și nestrăcioasă cremă pentru față și mâni. Prețul 1 cor., și 250 cor.

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întărătarea intestinelor și pentru junghieri în oase, dureri sfâșietoare înțepeni, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3—4 stice sunt de ajuns pentru totala vindecare. — Prețul unei sticle 4 coroane. 5 sticle 15 coroane.

Consiliul de ieri.

Criza.

Arad, 13 Decembrie.

Membrii cabinetului s'au întrunit ieri la orele 12 în consiliu, ca să asculte raportul ministrului a latere, contele Adalbert Zichy, cu privire la rezultatul ce a obținut în audiența sa de Sâmbătă. Consiliul de ministri a durat peste două ore, asupra desbaterilor ce-au avut loc însă n'a transpirat nimic în formă pozitivă, deoarece miniștrii tănuiesc în timpul din urmă toate amănuntele desbaterilor, — o împrejurare care invederează în de-ajuns gravitatea fazei în care se sbește de prezent criza.

În cea dintâi ședință a camerei, guvernul va trebui să arate motivele pentru care e reținut, precum și motivul care îngădaie ca indemnitatea să se ceară pentru un timp atât de scurt.

Primul ministru a plecat la Viena, probabil pentru a primi instrucțiuni în privința aceasta.

Chestiunea indemnității, după cum se anunță din sursă, de obicei bine informată, n'a fost discutată în consiliul de ieri. De altfel însă valul deplinei nesiguranțe s'a lăsat iarăși asupra complecțiilor crizei.

Declarațiile lui Wekerle.

Budapesta, 18 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Primul ministru, fiind ieri dela consiliu, a făcut ziarștilor următoarele declarații:

— Am discutat din nou modalitățile soluțiunii și am hotărât convocarea camerei. Cu privire la termenul întruniri n'am luat nici o hotărâre, trebuind să mă înțeleg întâi cu președintele camerei.

Convocarea camerei

Budapesta, 13 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Alexandru Gál, președintele camerei a sosit ieri în capitală și a tras îndată la parlament. După amiază a primit vizita ministrului președinte, cu care s'a înțeles asupra convocării camerei. La conferință au luat parte și vicepreședinții camerei, Návay și Rakowsky. Conform hotărârii luate în conferință, camera se va convoca pe Vineri, 17 decembrie n. Ordinea de zi va conține numai două puncte: raportul președintelui și fixarea chestiunilor de desbătut în ședința următoare.

Situația e agravată.

Budapesta, 13 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). »Pester Lloyd«, în ediția sa de astă-seară, spune că situația s'a agravat și mai mult. Ea e azi atât de încordată încât membrii cabinetului nu mai cutează să destăinuiescă nimic asupra tratativelor dintre coroană și guvern.

Convocarea camerei pe ziua penultimă a săptămânii, încă dă de bănuț, căci proiectul de indemnitate abia în preajma Crăciunului va putea fi desbătut în cameră, după ce întâi trebuie să treacă prin ședința comisiunii financiare.

Wekerle la Viena.

Budapesta, 13 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Primul ministru Wekerle a plecat azi după amiază la Viena, ca să se prezinte mâine în audiență la Majestatea Sa. Se crede că Wekerle va primi cu a-

cest prilej instrucțiunile necesare pentru atitudinea ce va trebui s'o păzească în cea dintâi ședință a camerei.

Insinuații împotriva lui Justh.

Ziarul susținut cu cele mai grase subvenții de guvernul votului plural, »Pesti Hirlap«, publică următoarele rânduri despre acțiunea partidului lui Justh:

»Nesiguranța aceasta (a situației) mărește în chip firesc puterea și efectivitatea acțiunilor aderenților lui Justh, cu atât mai vărtos, cu cât tovarășia aceasta nu e scrupuloasă nicidecât în alegerea armelor. Pentru ședințele camerei prevestesc o luptă până în pânzele albe, ca e va să provoace direct conflictele personale. Ca țintă de atacuri și l-au ales în timpul mai nou pe ministrul de externe Aehrenthal, căruia îi aduc învinuirea că se amestecă în afacerile ungurești, bene notandum, fiindcă multele și feluritele lor uneltiri de după culise, încercate în Viena, n'au găsit un sprijin în ministrul de externe Aehrenthal, care la curte — și asta o amintim ca un merit al său — reprezintă într'adevăr, într'un chip cât se poate de expus, punctul de vedere că, criza nu se poate deslega decât prin Wekerle, Andrássy, Kossuth, și numai onorându-se dorințele lor, și că nu este iertat să se încerce nici o avertură, fie Kristoffy, fie Lukács — Justh firma ce s'ar întrebuița în scopurile ei.«

Spune apoi mai la vale, numitul ziar, că »oamenii lui Justh întrețin o deasă corespondență cu maiorul Brosch, aghiotantul moștenitorului de tron, Francisc Ferdinand«.

Nu voim să ne facem avocații lui Justh, — asistăm numai, ca privitori scârbiți, la încălțarea partidelor ungurești și nu ne amăgim de câteva lozinci eufemiste, aruncate în scopuri de tactică — ci reținem numai faptul, că din însuși izvorul cel mai autentic, se confirmă iarăși acțiunea panmaghiaro filă a contelui Aehrenthal. E o adevărată fericire însă că în anturajul domnitorului, atât de încurcat în rețeaua intrigilor ungurești, mai sânt și alte personalități, de o influență mai hotărâtoare decât a megalomanului ministru de externe și cari vor contracara nădăjdium silințele lui nefaste.

Procesul contra lui Friedjung.

Ziua de Sâmbătă a fost hotărâtoare în soarta procesului pornit de deputații croați împotriva lui Friedjung și a ziarului »Reispost«. În ziua aceasta acuzatorii și-au pierdut pe cel mai agil și energetic șef, pe cel mai iscusit acuzator: Supilo, care a rămas rănit de moarte pe terenul de luptă.

Interogatorul baronului Chlumetzky și al redactorului Doroška, precum și confruntarea acestor martori cu Supilo a fost bogat în scene dramatice. Cuvintele președintelui au fost sentința de moarte morală a lui Supilo: »Trebuie să constatăm că, în fața curții cu jurați, d. Supilo și-a călcat cuvântul de onoare. Domnii acuzatori trebuie bine să se gândească, dacă pot să mai dea mâna cu un astfel de om!«

Un moment părea ca și cum ceilalți acuzatori ar fi voit să se năpustiască asupra tovarășului lor compromis, să-l facă acolo judecata. Președintele i a domolit, însă, și Supilo n'a avut să îndure și insuliele foștilor săi tovarăși de luptă.

Supilo, cum e lesne de înțeles, îndată după ședință a anunțat președintelui coaliției sârbo-croate că ese din această coaliție până va lămurii noua situație creată lui prin niște declarații neînțelese; a anunțat în același timp și pe avocatul Harpner că renunță la serviciile lui și că singur își va susține cauza înaintea tribunalului.

Ziua a IV-a.

Viena, 13 Decembrie. În ședința de azi s'a continuat prezentarea dovezilor. Apărătorul Benedikt constată că actul produs din partea statului este autentic. Se referă la mai mulți sârbi austrofili și la deputatul croat Zogoraț, fost membru al coaliției sârbo-croate care vor declara și adeveri că Ppalaicovici a avut legături cu coaliția sârbo-croată.

Advocatul Harpner citește scrisoarea ce i a adresat-o Supilo și declară că nu l mai reprezintă pe Supilo. Propune apoi să fie citați ca martori toate persoanele pomenite de Friedjung și Funder, pentru a dovedi cu declarațiile lor că toate documentele acuzațiilor sânt false. Propune, între alții, să fie chemați ca martori deputații dalmatini-austriaci Laginia, Biankini, Spincici, apoi Petroviciu din Cetinje, avocatul Godievac, fostul șef de bandă, Bozovici, casierul ministerului de externe al Serbiei, Spalaicovici, șef de secție sârbesc, Zelovaț, comerciant în Semlin, Liuba Iovanovici, ministru de interne al Serbiei, Marcovici, președintele ligei »Slovenski Jug«, profesorul Masarik din Viena și alții. Harpner cere, însă, ca acești martori să nu fie terorizați.

Dr. Benedikt, avocatul acuzațiilor, nu se opune acestei cereri, dar face observația că dacă documentele prezentate de acuzați sânt autentice, toți martorii citați s'au făcut vinovați de crima înaltei trădări împotriva Austriei și venind pe teritor austriac se expun primejdiei de a fi arestați. În afară de aceasta ministrul de interne al Serbiei, Iovanovici, a fost supus austriac și trecut în Serbia fără să fi satisfăcut obligațiilor sale militare, așa încât autoritățile militare pot să-l aresteze ca pe un dezertor.

Harpner declară că toți martorii vor veni fiindcă sânt nevinovați, după ce toate documentele prezentate sânt false. Generalul Tomiciți face declarații foarte puțin importante.

Harpner a cerut ca martorii de sus să fie încă astăzi chemați pe cale telegrafică. A mai venit și citarea deputatului Mihail Polit. Tribunalul va declara în ședința de mâine citarea căror martori a fost admisă.

Profesorul Masanyk a primit azi o telegramă dela ministrul Serbiei Milovanovici, în care guvernul sârbesc declară că n'a avut niciodată legături cu coaliția sârbo-croată și că toate documentele prezentate de acuzați sânt falșuri. Șeful de secție Spalaicovici de asemenea a telegrafiat din Belgrad că, îndată ce va fi chemat, se va prezenta înaintea tribunalului din Viena.

Ziarul »Zeit« spune că guvernul sârbesc are de gând să se adreseze într'un manifest Europei, protestând împotriva calomniilor ce se aduc Serbiei, în acest proces. În același timp guvernul Serbiei va provoca și plecarea din Belgrad a ministrului auto-ungar Forgách, dându-i să înțeleagă că rămânerea lui la Belgrad e neplăcută Serbiei.

... Cine vrea să cumpere

Încălțăminte
fabricate în țară într'adevăr fine,
comode, elegante și durabile
acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

Sătmar — (Szatmár),

— Deák-16r —

(În casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate, nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință se pregătesc tot felul de ghete și ciobote după măsură.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Sărbătorirea dlui Titu Maiorescu la Iași.

Iași, 29 Noembrie. D. profesor Maiorescu a sosit în Iași cu acceleratul de 8.30 dimineața și a fost întâmpinat pe peronul gării de întreg corpul profesoral și studenții universitari.

D-sa a fost găzduit de d. rector dr. Bogdan. La orele 10 dimineața d. Maiorescu însoțit de doi profesori universitari, a venit la primărie, care actualmente este instalată într'un local istoric unde era altă dată banca Moldovei și unde ilustrul profesor a ținut celebrele sale 12 prelegeri. Aci a fost întâmpinat de d. Gane, primarul orașului, cu întreg consiliul comunal.

Dela primărie d. Maiorescu, cu profesorii, a plecat în automobil la școala normală »Vasile Lupu« în amintirea faptului că d. Maiorescu a fost director al acestei școli pe când ea se afla instalată în vechiul local dela școala Trei-Ierarhi.

Dela școala normală d. Maiorescu a fost condus la liceul internat, fosta secție de internat al liceului Național unde d. Maiorescu a funcționat de asemenea ca director.

La liceul internat d-sa a luat masa împreună cu elevii acestui liceu, așa cum obișnuia pe vremea când era director.

La orele 3 jum. a avut loc serbarea, în aula Universității.

Au vorbit d. nii Dr. Bogdan din partea Universității, I. Găvănescul din partea facultății de Litere, P. Râșcanu din partea senatului universitar, A. D. Xenopol, în calitate de coleg de Academie, prof. Dr. Riegler în calitate de fost coleg la »Jurnalul« și studentul Radu Manoliu în numele studenției ieșene.

Seria cuvântărilor a încheiat-o d. Maiorescu.

Seara cu trenul de 9.05 ilustrul sărbătorit a părăsit orașul.

Convenția cu România.

Viena, 13 Dec. Convenția comercială între Austria și România va fi rezolvită în timpul cel mai scurt. Archiducele Ferdinand este personal angajat în aceasta afacere și el a câștigat pe partea sa și pe împăratul.

As'ăzi a avut loc conferința deputaților agrarieni ai tuturor naționalităților. S'a luat decizia să se înființeze o centrală de exploatare a produselor animale, care să fie subvenționată de stat cu suma de 6 milioane coroane anual.

Aceasta centrală e socotită ca un fel de compensație pentru votarea convenției cu România. Convențiile comerciale cu celelalte state nu au fost primite în conferința de astăzi.

A luat parte la constătuiri și premierul Bienerth, — care va da răspunsul guvernului în chestia centralei.

Astăzi seară a avut loc o nouă conferință, în care Bienerth a declarat, că guvernul e gata să subvenționeze centrala pentru desfacerea produselor animale, dar aceasta să fie socotită drept compensație pentru toate convențiile și nu numai pentru cea română.

Agrarienii sânt hotărâți ca mâne să înceapă obstrucția în parlament.

În cercurile politice să crede că Bienerth va dizolva parlamentul. Tot astăzi s'au început să se puie stăruințe de partea rutenilor, ca să înceze obstrucția. Aceștia pretind deplină egalitate cu polonii la împărțirea foloaselor centrale proiectate, apoi două facultăți la Lemberg. Sânt speranțe, că rutenii vor părăsi obstrucția. Mâne trebuie să înceapă debaterile și se va vedea rezultatul.

Viena, 13 Decembrie. Ministrul-președinte Bienerth a avut ieri o lungă audiență la împăratul. Se afirmă că cu acest prilej a primit autorizația de a dizolva Reichsrathul, dacă mâne se va împiedeca discuția convenției comerciale cu România.

Conjurație împotriva Țarului.

Petersburg, 13 Decembrie. Poliția de-aici a descoperit o conspirație urzită împotriva Țarului. Au fost arestați un profesor universitar, un redactor, doi avocați și 20 studenți.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 13 Decembrie n. 1909.

Supilo.

Francisc Supilo, deputat al dietei croate și membru al Camerei deputaților din Ungaria, sufletul și șeful grupării deputaților sârbo-croați a încetat de a mai juca rol în viața politică.

Ajunș, în urma unei stăruințe de fier, din simplul gazetar fără pregătiri serioase — deputat, șef de partid, prieten cu miniștri, personaj de mare importanță în viața politică a țării sale, — cade deodată zdrobit supt povara unor declarații cari ridică vâlul de pe trecutul neguros al unui aventurier politic.

Supilo e astăzi un aventurier — fiindcă n'a reușit în planurile sale, precum ar fi fost un mare bărbat politic — cu tot trecutul lui — dacă ar fi reușit să-și realizeze idealul. Căci omul acesta a avut un ideal, mare, frumos, sfânt: independența patriei sale croate. Pentru acest ideal a luptat în toate timpurile, cu toate armele...

Unul dintre cei mai distinși publiciști maghiari în viață, baronul Kaás Ivor a făcut — acum a doi ani — o nimerită caracterizare alui Supilo, spunând scriitorului acestor rânduri: »Supilo e unul dintre cei trei bărbați mari ai Camerei ungare. E stăpânit de idealul pentru care luptă în așa măsură, încât ar fi în stare să se alleze și cu iadul, dacă numai cu ajutorul iadului poate să-l realizeze...«

Și Supilo s'a aliat cu Austriacii împotriva uneltirilor sârbești, s'a aliat cu maghiarii împotriva Austriei, s'a aliat cu sârbii împotriva monarhiei și din nou cu Austriei împotriva Ungariei — întotdeauna pentru idealul său!

Va fi tradat prietenii, va fi călcat promisiuni, se va fi compromis primind ajutoare dela cei ale căror interese le servia — fiindcă servindu-le, își servia idealul, — dar acest ideal al său nu l-a tradat niciodată!

A fost un moment extrem de tragic momentul în care baronul Leopold Chlumetzky i a reinviat trecutul depărtat: un trecut plin de mizerii mărunte și zbuciumări intense. Palid, tremurând, Supilo de azi pare că voia să închidă ochii pentru a nu l vedea pe Supilo de acum a zece ani, care primea sume neînsemnate dela particulari și autorități, ca să servească în ziarul său, interesele celor cari îl plăteau, — fără să păcătuiească împotriva idealului său... Pare că voia să închidă ochii și nu putea: baronul Chlumetzky îl ținea treaz, îi relăvia, clipă de clipă, momente dureroase pe care voia să le uite.

Supilo își vedea sfârșitul și cu o ultimă sforțare, voia să și apere — nu trecutul, ci puțința de-a mai lupta pentru întruchiparea idealului său: își dădu cuvântul de cinste că niciodată n'a primit un ban măcar pentru serviciile sale politice și cuvântul lui se dovedi de mincinos...

Supilo a murit, moralicește, în ziua de 11 Dec. în fața curții cu jurați din Viena, la care făcuse apel. Trecutul politic a lui Supilo nu-i trecutul unui om venal, schimbăcios și lipsit de principii și scrupule, ci e trecutul unui om care în lupta pentru idealul său politic profita de împrejurări și-și alegea armele și tovarășii conform împrejurărilor. Împrejurările însă, au fost mai tari decât el și cel care — dacă reușea — ar fi ajuns om mare, preaslăvit, e coborât la treapta de jos a unui aventurier politic, fiindcă n'a reușit...

— **Agitațiile evreilor din România.** Corespondentul nostru din București ne telegrafiază: Proiectul de lege relativ la încurajarea industriei naționale a ridicat în picioare evreimea din țara întreagă. Socialiștii evrei s'au întrut it aseară, protestând în contra acestui proiect de lege și cerând în acelaș timp drepturi pentru evrei. În discursurile lor oratorii s'au folosit de un limbaj de o îndrăzneală extraordinară. Folosindu-se de banalele clișee întrebuițate de atâtea ori atât în țară, cât și în străinătate, ei au zugrăvit România ca pe o țară sălbatecă, în care evreii sânt persecutați mai rău, ca pe vremuri, în Spania. După dânsii, punctul de lege al dlui Djuvara este un atentat îndreptat direct în contra lor. Totodată socialiștii evrei au votat o moțiune, în care pretind retragerea numitului proiect de lege și înlocuirea lui prin altul, în care să se prevadă și apărarea intereselor »poporului evreesc«.

Socialiștii evrei au anunțat apoi că în curând se vor ține o serie de întruniri publice, în cari vor pretinde acordarea cât mai grabnică a drepturilor politice ale evreilor din România. Spre acest scop ei au ales un comitet, care să înceapă de pe acuma propaganda. În viitorul congres iudovesc se vor lua apoi hotărâri definitive în ce privește felul de luptă...

— **Știre personală.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a plecat azi la prinz cu acceleratul la Sibiu, pentru a lua parte la ședința consistorului mitropolitan. P. S. Sa era însoțit de asesorii dd. Augustin Hamsea, arhimandrit, Roman R. Ciorogar director seminarial, Vasile Goldiș, secretar consistorial, cărora li s'au atașat dd. Mihai Popovici, protopop Orșova și Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-Albă, asessori din dieceza Caransebeșului.

— **Principii români la Berlin.** P. incipiele moștenitor al României și principesa Maria după cum ne telegrafiază corespondentul nostru din Viena se vor duce în decursul lunii Ianuarie la Berlin, pentru a vizita perechea imperială germană. Cu prilejul acesta se va face investiura solemnă a prințului cu ordinul »Vulturul Negru«, ce i-s'a conferit în primăvara acestui an de suveranul Germaniei.

— **Harta lumii.** — Din inițiativa guvernului englez s'a deschis, în ziua de 15 Noembrie c, la »Foreign office« din Londra, o conferință internațională, cu scopul de a pregăti și poate chiar a fixa, dispozițiunile de luat în vederea stabilirii unei hărți generale a globului pământesc. Mai bine zis, conferința urmărește fixarea meridianului de plecare, stabilirea întinderii, în longitudine și latitudine, pentru foile ce vor alcătui harta, și apoi alegerea scării după care se va lucra.

Ideia primă revine profesorului german Penke, dela Universitatea din Berlin, care a formulat-o dela congresul dela Berna (1892) și a reamintit-o la cel din Berlin (1900). Chestiunea a fost reluată la congresul din Washington (1904) și cel din Geneva (1908) a numit o comisiune pentru a o cerceta mai de aproape. Comisiunea a întocmit un anteproiect, care servește acum de bază discuțiilor dela Londra.

Ante-proiectul fixează ca meridian de plecare pe acel ce trece prin Greenwich; terenul reprezentat pe fiecare foaie de hartă va cuprinde 6° longitudine și 4° latitudine, deci harta se va compune din 2.700 foi; se va întrebuița scara de $\frac{1}{1000000}$, adică un milimetru pe hartă va reprezenta un kilometru de teren; terenurile muntoase și accidentale se vor ridica pe o scară mai mare, multiplă acelei arătate mai sus; pentru gradarea scării se va întrebuița numai sistemul metric.

— **Proces monstru pentru trecerea la catolicism.** Din Varșovia se telegrafează că în guvernamentul Kovnov s'a pornit proces împotriva unor 360 preoți, între cari și un episcop, fiindcă n'au anunțat autoritățile despre trecerea la catolicism a numeroși ortodoksi.

— **Ordin românesc unui fotograf.** Ni-se anunță că cunoscutul fotograf din Sibiu, Emil Fischer a fost distins din partea regelui României cu crucea de cavaler al ordinului »Coroana României« — pentru merite artistice.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funerar: Subscriși cu inima frântă de durere anunță moartea neuitatului soț, părinte, moș, socru, frate, fiu și cuscru Teodor Lengyel, preot în Stremț întâmplată în 9 Decembrie n. c. la 1 oră dimineața, în anul al 72-lea al vieții, 47-lea al preoției și căsătoriei, după un morb îndelungat, suferit cu rezignare creștinească, provăzută fiind cu ss. sacramente ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. — Biserica a pierdut în repausatul un preot zeles, poporul român un fiu devotat și societatea o inimă iubitoare.

Osemintele iubitului defunct se vor așeza în cimitirul bisericii gr.-cat. române din Stremț, în 12 Decembrie n. c. la 10 ore a. m., iar sf. liturghia pentru sufletul repausatului se va severși în 13 Decembrie 9 ore a. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Stremț, la 10 Decembrie 1909.

Văduva Ana Lengyel n. Pap, ca soție, Ioan Lengyel, preot ca fiu cu soția: Eugenia Tulbure ca noră cu fiul și fiicele: Teodor, Cornel, Livia și Aurora ca nepoți și nepoate. Rozalia Lengyel ca fiică cu soțul său: Ioan Iliș, preot ca ginere cu fiul: Teodor, Petru, Coriolan și fiica: Mărioara, nepoți și nepoata. Regina Lengyel ca fiică cu soțul Mihai Bohatel de Glod, director de bancă ca ginere cu fiica Constanța și fiul Alexandru, nepot și nepoată. Georgiu Lengyel cu soția și familia sa ca frate. Iuliana Lengyel cu soțul și familia sa ca soră. Petru Pap, preot cu soția sa: Veronica Laslofi cu fiii: Georgiu și Gregoriu. Gregoriu Pap, protopop cu fiul său Dr. Stefan Pap, medic, ca sfini și alte numeroase rudenii.

— **Boala regelui Leopold.** Corespondentul nostru din Bruxelles ne telegrafează, că starea regelui Leopold este desperată. Buletinul medical oficial de azi dela amiază a anunțat agonia regelui. Cu toate acestea până în ultimele momente el și-a păstrat conștiința, și a dictat secretarului său și medicului de curte ultimele dispoziții, archiepiscopul de Mecheln și cardinalul Mercier l-au împărtășit cu sfintele sacramente.

Agravarea a fost provocată de o paralizie a intestinelor. Medicii i-au făcut comprese cu apă rece, dar au fost înzadar. Singura salvare ar fi operația, dar pulsul fiind neregulat și organismul regelui foarte slab, nu îndrăznesc să l supui unei operații. În urma unui consult medical s'au decis totuși să-l opereze în decursul de mâne. Sânt temeri că nu va rezista până mâne.

Soția morganatică a lui Leopold, baroneasa Varghan îl vizitează zilnic. Dela sosirea moștenitorului și a contesei de Flandra însă i-s'au interzis vizitele. De asemenea și fiilor ei auți cu regele.

Se zvonește că ficele regelui, contesa Lonyay și principesa Luisa de Coburg au fost înștiințate telegrafic despre starea sănătății tatălui lor.

Până acum însă ele n'au anunțat că vor pleca la Bruxelles.

Se știe că relațiile între tată și fice au fost foarte agitate, din cauza ușurinței bătrânului.

— **Moartea lui L. Apponyi.** Conte Ludovic Apponyi, membru al Camerei magnaților și mareșal de curte al Maj Sale, a răposat Sâmbătă noaptea în vârstă de 60 de ani.

x **Vin de deal de Gyoroc** calitate escelentă este de vânzare dela 50 l. în sus la d-na Cristina Secula Odvoș.

Butoaiele sânt a se trimite pe adresa Todor Ardelean vințelor Gyorok.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmetici, sponghii și instrumente de gumă.** Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma: »la un corn« în *Kolozsvár*.

Gronia artistică.

Concertul simfonic al Societății Filarmoneice din Arad. Eri după amiază a avut loc în sala Crucei Albe, al doilea concert simfonic al societății Filarmoneice din localitate, sub conducerea dlui Alexandru Zelner șeful muzicii militare a regimentului 33 de infanterie.

S'a cântat »Festklänge« simfonia No 7 a lui Liszt, »Zorhayda« legenda din op. 11 a lui Svendsen, Carnavalul roman, uvertura din opera No 9 a lui Berlioz și o simfonie a lui Grieg în Do Bemol, una din cele mai lirice inspirații a marelui maestru norvegian, autorul celebrei Peer Gynt.

În bucată aceasta, a debutat cu mult succes, având în vedere împrejurarea în care a pășit pentru cea dintii ocazie, în public, dna Maria Scherhag-Balz, care s'a achitat la piano, cu destulă măiestrie și multă prezență de spirit.

A fost un concert reușit. Orchestranții au fost la înălțime și ansamblul a fost destul de bun sub conducerea inteligentă a dirigeorului Al. Zelner. Public mult și select.

Dela judecătorii.

Procesul Haverda amânat din nou. Ni-se telegrafează din Szabadka: Azi era să se înceapă înaintea curții cu jurați de aici procesul pornit împotriva Mariei Haverda și soții pentru omor.

Nu s'a intrat însă în dezbaterile procesului, fiindcă apărătorii, în comun, au cerut delegarea altui tribunal, pentru că unul dintre judecători, Dr. Balogh Béla, care și la procesul întâi s'a purtat foarte provocător, a publicat cu două zile înainte un articol lung într'un ziar local, atacând pe acuzați și apărători.

Președintele tribunalului, Dr. Iulius Decker a convocat o ședință plenară a tribunalului, în care s'a admis cererea apărătorilor, hotărându-se ca întreg dosarul să fie trimis curții de casație.

Împotriva judecătorului Balogh se va porni proces disciplinar.

Procesul Haverda se va judeca, probabil, în Budapesta, în luna Februarie.

Economie.

Situațiunea pieței de bani. Indată după ultima Noembrie situațiunea pieței financiare internaționale s'a ameliorat în măsură însemnată; dar deja la câteva zile s'a simțit o încordare neașteptată, care și află explicația în pregătirile de sfârșitul anului. În special Banca Angliei își teme tezaurul, fiindcă cursul devizelor asupra Alexandriei face posibil exportul de aur în Egipt. Din această cauză discontul particular, care scăzuse supt 3⁷/₈%, din nou s'a suit la etalonul de mai înainte.

În Berlin indispozițiunea nu provine atît din cauza cererilor mari, cît mai ales este provocată de noua emisiune de bonuri de tezaur cu scadența 27 Februarie și 4 Martie 1910. Discontul particular scăzuse la 4¹/₈%, dar în urma emisiunii amintite s'a urcat pînă la 4³/₈%.

Pe piața internă încă se observă oarecare încordare provenită mai ales din pregătirile pentru încheierea anuală și rezerva băncilor mari. Discontul particular s'a urcat în Viena dela 3⁵/₁₆% pînă la 3¹⁰/₁₆%, fără ca cererea să fi crescut.

Homestead. »Reuniunea agricolă regnicolară« a prezentat ministrului de justiție un memorandum, conținând obiecțiunile, ce le are față de proiectul de lege asupra homestead-ului publicat la timpul său. Numita reuniune nu numai că supune criticei proiectul din chestiune, ci cere totodată măsuri legislative, prin cari să se împiedece acordarea de credite pângubitoare micilor proprietari. Cere ca legea să enunțe, că o parte a proprietății mici, ce va fi a se fixa după valoare sau întindere, se poate împovăra numai cu împrumuturi, contractate la institute cari acoardă împrumuturi cu amortizație supt controlul statului, se conformează în ce privește forma împrumutului și dobânda, instrucțiunilor, ce se vor lansa pe baza legii din partea ministrului de agricultură și justiție.

Invățacii meseriași din Sibiu, de cândă dat frigul în după amezile Duminecilor, precum afăm, sânt oaspeții bineveniți al »Reuniunii socialilor români«. În Reuniune așă pe lângă călătoria necesară corpului, și distracții potrivite și pe deasupra cămăcii Reuniunii se năzuiesc a le cultiva mintea și inima. În Duminecile trecute președintele Tordășianu li a vorbit despre viața și faptele nemuritorului Șaguna și ale marelui fundator Demetriu Andronic. Tînărul violonist Ignaton li a cântat mai multe arii cu violina. Unul din învățacii și au povestit întâmplările din viața destul de sbuciumată, alții au spus povești, au declamat, cântat etc. Pe viitor ei vor fi deprinși a scrie, celi etc. Cu un cuvânt la Reuniune se lucrează pentru dezvoltarea priincioasă a viitorilor maeștri.

Pământ de dat în arendă. Se află de dat în arendă 700 de jughere de pământ dintre cari 300 sânt deja înmănate, celelalte 400 sânt ogos pentru pășunat de vite ori de oi, în comuna Adamuș (Tîrnava-mică) Doritorii de a l esarînda să se adreseze d-lui *Ianosî Sándor* în Alsó Bajom p. u. Fel.ő-Bajom.

Plata grânelor din Aradul-nou.

12 Decembrie 1909.

S'a vîndut azi:

grâu 800 mm.	13.20—13.40
orz 100 mm.	6.70—
ovăș 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	—9—
păpușoi 700 mm.	5.50—5.60

Prețurile sânt socolite în corozne și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul

Orîu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. —
Din comitatul Albei — — — — —	28 > 80—29 > 80
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90
Bănățanesc — — — — —	28 < 95—29 > 90
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80
Secară de calitate I. — — — — —	19 > 75—20 > 85
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 > 55—19 > 65
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 > 75—14 > 95
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 > 70—16 > —
Ovăs de calitate a II. — — — — —	15 > 40—15 > 60
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > —

Poșta Redacției.

A. M. Ne pare rău că trebuie să stăruim pe lângă observările noastre făcute în alt număr. Ne pare rău mai ales, fiindcă Dv. țineți mult la publicarea »impreșiilor«, iar noi nu putem descoperi în ele decît scrisoare particulară, cu întimități personale cari nu pot să intereseze publicul mare. Vă rugăm să nu credeți nici porniți împotriva scrisului Dv., nici înfluențați de laudele — meritate sau nemeritate, și știm (nici nu e de importanță) — ce le aduceți cititorilor și persoanelor. Noi am judecat impresiile din punctul de vedere al interesului general ce-l pot oferi publicului nostru cititor și am ajuns la convingerea că prea sînt personale și de interes exclusiv local, decît să le putem face loc în ziar. Dacă am fi descoperit în impresii măcar frumuseți literare, poate le-am fi publicat dar nici aceste nu le-am putut descoperi. În ce privește impresiile publicate, despre alte lucruri și persoane, vă rugăm să le judecați din punctul de vedere precizat de noi și sintem convinși că veți găsi justificată publicarea lor.

Să nu vă supărați că v'am împlinit rugămintea și fim sinceri și păstrați-ne prietenia și pe viitor, — noi și cauzei mari ce-o reprezentăm.

Poșta administrației.

V. S. în S. finea anului.

Ivan Iacob, Șefin. Am primit 3 cor. abonament pînă la fine Septemvriei 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cona

Nr. 8841 — 1909.
conzist.

ANUNȚ DE ESARENDARE.

Bunul comasat din comuna Cenade aparținător fondului Bazilitan, administrat de Veneratul Conzistor Metropolitan din Blaj, se va da în arândă pe calea licitației publice pe 6 ani succesivi dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1916.

Licitația publică se va ține în Blaj la 30 Decembrie 1909 st. n. la 10 oare a. m. în cancelaria advocației din curtea metropolitană. Prețul de esclamare va fi 10.400 cor. sub care preț de arândă bunul nu se va esarenda.

Condițiunile de esarendare se pot vedea în cancelaria subscrișului și la administrația centrală capitulară.

Cei ce doresc a lua parte la licitație sunt datori a depune un vadiu de 1040 cor. în bani gata ori în hârtii de valoare notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termen se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face pe lângă accluderea vadiului amintit și pe lângă declarațiunea, că ofertentele cunoaște condițiunile de esarendare.

Blaj, la 9 Decembrie 1909.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat arhidiecezan.

A apărut:

CALENDARUL „LUMEA ILUSTRATA“.

Nimeni n'a mai văzut atâta lux într'un calendar. Conține un text foarte bogat, afară de numeroase și splendide ilustrațiuni și suplimente. Mai oferă și diferite premii de valoare dintre cari: 1000 Lei numerar, un ceas de aur, etc. etc. Prețul Lei 1.50.

Editura Ig. Hertz, București.

Depozit principal la:

Librăria ifj. KLEIN MÖR, Arad.

Candidat de avocat.

În cancelaria subscrișului află aplicare momentană

un candidat de avocat.

Reflecții să se adreseze la subscrișul avocat.

Dr. Stefan Rozvan,
în Illa (Marosillye).

PUBLIȚIUNE.

În comuna Comlăuș (Ó-Szt.-Anna) se află de vânzare

O casă

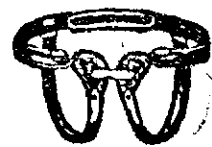
și alte apartamente, de sub Nr. 315. Doritorii de a o cumpăra să se adreseze pentru deslășiri la administrația »Tribunei« în Arad.

Anunț de căsătorie.

Un tânăr, frumos, simpatic în etate de 28 ani, cu vază și venit anual de 4000 Cor. dorește a lua în căsătorie o fată frumoasă, care are zestre de 8—12000 Cor. Cări au intențiuni serioase, binevoiască a trimite scrisorile la administrația »Tribunei«.

Un candidat de avocat

află aplicare momentană într'o cancelarie advocațională. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative) pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provădit cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Sa'u ieftinit cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jilc. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

CROITORIE DOMNEASCĂ, a lui FARKAS és KORONDI Cluj — Kolozsvár, Unió-u. nr. 3-5. (Casa Státus).

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că am deschis o croitorie modernă p. domni în Cluj, pe str. Unió nr. 3—5, pentru toate corespunzătoare pretenziunilor popului prezent. — Magazinul nostru e asortat numai cu stoffe veritabile din patrie, engleze, franceze și de Scott. Tendința principală ni-e să dăm croiu bun și execuție elegantă. Când Vă cerem sprijinul, totodată sperăm că pe lângă prețurile moderate cu cari putem face orice emulare, Vă rugăm să faceți o comandă de probă.

Cu stímă:

FARKAS és KORONDI,
croitori pentru domni.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Întreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

Întreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack, totfelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

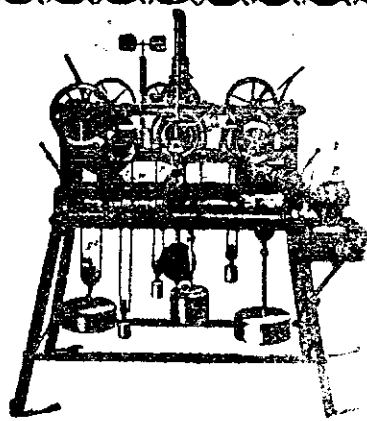
Atelier model de măsărie propriu.

Dózsa János

măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articlilor aparținând acestei branșe precum: gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff), în executare modernă și după cel mai elegant gust.

Blane și focuri de pleoară, etc.
Mai departe primește spre efectuare orice lucruri noi, cari aparțin acestei branșe, precum și tot felul de reparații, pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

și a on. comitete
bisericești asupra
reînnoiesc și repară
comitete, plebanile și
curatorii primesc

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă îndesăși
cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu
construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.

Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți
Pregătește clopote în
toate mărimile. Se
— Onor.
BUDGET GRATIS.

INTREPRINDERE DE POMPE FUNEBRE.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință
a p. t. public, că am luat în primire

firma de înmormântări și pompe funebre

ce a susținat până aci pe numele

Csutak Károly și fiul

și conform recerștelor timpului o voi continua.
25 de ani de praxă pe acest teren, făcuți în
patrie și străinătate mă îndrep'ătesc la cele mai
perfecte servii. În toată privința veiu fi cu
acurateță și punctualitate.

Cerând binevoitorul sprijin al p. t. public
semnez

Arad, 20 Octombrie 1909.

Cuosebită stimă

Varga Imre.

Totodată îndrăsnesc a atrage atențiunea p.
t. public asupra marelui meu magazin de cununi
pentru zile ocazionale. Prețurile dela 80 în
toate categoriile.

Vânzare de lemne de foc!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public,
cumcă din pădurile proprii și de pe proprietatea mea
liferez cele mai bune

lemne de foc

din magazina dela Bârzava (cott. Arad) cu vagoni.
Afară de acesta recomand magazinul meu de lemne,
calitatea cea mai bună, uscate și clădite în stânjini, în
Arad, Óvár-tér nr. 10. (La fosta casă de vamă în-
naintea podului cetății).

Liferez acasă și lemne tăiate cu săcurea dela 50 kgr.
în sus. Una mije metrică cu 2—230 cor.

Prețurile se pot ști la facerea comandelor dela dl
Petru Novac, propriet. pădurilor din Vasovia, în **Arad**
str. Weitzer János nr. 19. **Telefon 670.** (Dela Octom-
brie în casa proprie Telky-u. nr. 4. viz-à-vis de reșe-
dința episcopoaică) sau în Arad Óvár-tér 10. **Telefon 579**
unde e magazinul la fosta casă de vamă înaintea podu-
lui cel mare a cetății.

De asemenea pot servi cu țigle (cărămizi)
veritabile.

Cerând binevoitorul sprijin al onor. public rămân
cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

proprietar și neșuțător de lemne.

Schimbare de prăvălie.

Avem onoare a încunoștința on. public din loc și jur, că
mi-am transpus prăvălia de opterii și con-
fitură în locul primit dela Karácsonyi Antal
numit „La cânele negru“

în colțul străzilor Rákóczy și Hunyady.

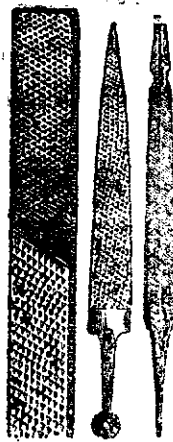
Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public,
cu distincă stimă

Färber Lajos és Testvére.

HAFFNER JÓZSEF

tăietor de pile

SIBIU (Nagyszeben), Elisabethgasse 42.

Recomandă fierarilor și comer-
ciantilor atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

Sănătate ! Putere !

Fac cunoscut onor. public, că în atelierul meu pregătesc renumitul

aparăt galvanic-electric.

Acest aparat se folosește cu succes la: reumă, slăbire corporală, boale de nervi și de stomac, neuralgie.

Prețul unui aparat complet izolată cu cingătoare electrică și modul de întrebuințare **55 cor.** Se garantează că este cel mai bun fabricat. Cu explicații și informațiuni cersește

H. Süßmann orologier și reparator de aparate electrice contra — slăbirei corporale. —

Sibiu (Nagyszeben) Reisporgasse Nr. 27.

Cele mai moderne **moblie de fier și aramă** și cele mai practice **bănci igienice de școală** și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső ntóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

- Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Non atelier de fotografiat în Cluj,
Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.
Lângă apotheca lui Híntz.

Am onoare a aduce la plă. uta cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzui cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lunii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regătită am fost distins cu medalia de aur. — De altcun p regătesc și tablouri, grupe e.c. în execuțiile cele mai noi și moderne. Atelierul e deschis și în duminică și sărbători.

Cu deosebită stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mănate cu ulei brut, benzină și cu gaz de prima calitate, precum și orice artelii tehnice uloluri, instrumente și mașini. Primește instalațiile de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —

Catalog de prețuri se trimite gratis și franco.

TH. SCHMIDT — mai înainte —
väd. Fried. Klein
fabrică de parasoale
Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse Nr. 7.

Mare asortiment de **parasoale, ploiere, și entoutcas** (pentru ori-ce ocaziune) dela cele mai ieftine până la cele mai fine.

Magazin bine asortat de materii de mătăsă pentru umbrele și ploiere, jumătate mătăsă și bambac de calitate excelentă pentru pregătirea și îmbrăcarea lor. Prețuri ieftine. Serviciu culant. Export în mic și mare.

Reparaturile se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE VARGA și NAGY

în **ORADEA-MARE-NAGYVARAD.**

Colorează și curețește tot felul de vestimente preoțești, bărbătești, de dame, blouse de mătăsă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Dantele și panglici de mătăsă după modele dorite.

In caz de doliu, ori-ce vestmânt în mod excepțional se colorează negru.

Depositul nostru e în Nagyvárad, Szt.-János u. 48.
Intreprinderea: Fekete sas palota, pasagè 26.

Duminecă după ameazi mare expoziție în prăvălie.

Mănuși „Blériot“, pentru femei 25 cr.
Manșoni din păr fin 1 80.
Paltoane de iarnă pentru femei și fete.

HOFFMANN SÁNDOR
ARAD, EDIFICIUL TEATRULUI.

Ori-care va privi vitrinele mele se va convinge despre prețurile mele extraordinar de ieftine.

MARELE TÂRG DE CRĂCIUN s'a început deja și bogatul meu magazin stă la dispoziția on. public.

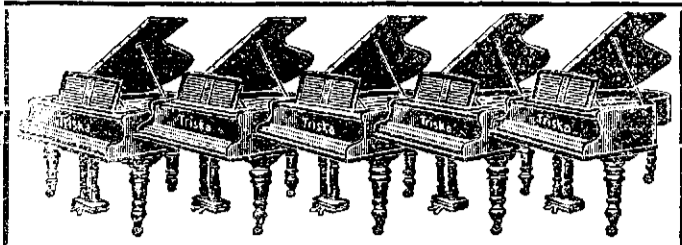
Cumpărări ocazionale: Flanell, metrul 17 cr. Barchet m. 27 cr.
Boauri de păr: dela 1 10, 1 50, 2 —, 2 50, 3 50 în sus, prețuri neîntrecute.

Ciorapi pentru copii mai ieftin ca oriunde.

Căciuli de păr cu 2 25.

TRISKA J. Primul depozit de plane
— din tot Ardealul —
Cluj — Kolozsvár, Sétatér-utca Nr. 10.

Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre d'n țară și străinătate, precum și atelierul său de reparat instalat d'n nou, în care pianurile vechi și stricate să repară repede, prompt și ieftin cu mijloace moderne — PLANURI CU CHIRII IEFTINE.

BENEDEK SÁNDOR orologier și
gluvaergiu -
Cluj—Kolozsvár, Wesseléni M.-ut nr. 13. (Lângă banca
»Coroana«.)

Își recomandă asortimentul bogat de oroloage și gluvergicale cu prețuri foarte avantajoase și lucrata în cel mai fin sistem. Obiecte de salon de argint veritabil și argint de China în mare asortiment; tacâmuri de masă din argint se pregătesc după prețul carent de zi. Oroloage veritabile »Omega« pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt și sol d. Prețurile cele mai moderate.

Acei cari cer cu provocare la ziarul „Tribuna“ primesc catalogul gratuit și portofranco acasă.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștiențios.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI
ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri foarte ieșți gata, pânză de ață și p mut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești pe culorile roșu, vânăt și negru.

Ciorapi împletii în temniță.